

ÚVOD

Dentálna hygiena ako špeciálny odbor zubného lekárstva si pomaličky razí cestu do povedomia občanov Slovenska v snahe zachovať si svoj chrup v čo najlepšom zdraví .Väčšina pacientov však prichádza do ambulancie dentálnej hygieny s nánosmi mikrobiálneho plaku , zubného kameňa , krvácaním ďasien a s nepríjemným zápachom z úst (halitosis), s tým, že to tak má byť a je to prirodzený proces podmienený vekom. Nikto z nás sa však nenarodil s prirodzeným inštinktom , ktorý by nás viedol k dôslednej ústnej hygiene. Tomuto sa musíme učiť. Dočasný ako trvalý chrup sa prerezáva do dutiny ústnej zdravý, nenarušený kazom. V oblasti orálneho zdravia by každý mal mať základný cieľ – udržať zdravé zuby po celý život. Tento stav je možné docieľiť len správnou motiváciou, inštruktážou , prevenciou a profylaktickými opatreniami , ktoré poskytne pacientovi erudovaná dentálna hygienička. V 21. Storočí je zubná medicína na vysokej úrovni, má rozsiahle možnosti konzervačnej, protetickej , implantologickej, chirurgickej a parodontologickej liečby. Napriek tomu hlavnou úlohou zubného lekárstva je prevencia zubného kazu a poškodenia parodontu. Preventívne a profylaktické opatrenia sú cenovo dostupné, neinvazívne a z časového hľadiska veľmi efektívne riešenia problému ochorenia zubov a parodontu. Týmito preventívnymi opatreniami sa zaoberá hlavne dentálny hygienik, hygienička. Na Slovensku sa tento odbor zubného lekárstva začal vyučovať ako vyššie odborné vzdelanie určené zdravotníckym pracovníkom len od roku 1993 v Bratislave, Prešove a vo Zvolene a od roku 2003 ako I. stupeň vysokoškolského vzdelania s označením Bc. na Univerzite zdravotníctva v Prešove. Pre porovnanie v USA sú školy dentálnej hygieny už od roku 1913.

Cieľom tejto práce je zmapovať súčasný stav v oblasti vzdelávania dentálnych hygienikov, hygieničiek na Slovensku, zistiť ich potreby v oblasti ďalšieho vzdelávania a navrhnúť riešenia, ktoré by napomohli tieto potreby naplniť.

1.HISTÓRIA DENTÁLNEJ HYGIENY

Prvé zmienky o dentálnej hygiene sú zaznamenané už niekoľko tisíc rokov pred naším letopočtom . V Starom Babylone sú zaznamenané zmienky o umývaní zubov už pred 3500 rokmi a Egypťania 3000 rokov p.n.l. na čistenie zubov používali tenké vetvičky na jednom konci rozstrapkané . Vetvičkami si čistili zuby najmenej dva krát denne a aby odstránili zápach z úst hrýzli guľky z myrhy a pripravovali si ústnu vodu z kravského mlieka, čerstvých datlí a manny. Indovia 1000 – 500 rokov p.n.l. si zuby čistili pastou, ktorú si pripravovali zo zmesi soli botľavelového orecha a zázvoru. Ako zubnú kefku používali vetvičky stromov , ktoré mali horkú príchuť a ústa si niekoľko krát denne vyplachovali studenou vodou. V 11.storočí v Španielsku bol po prvý krát popísaný zubný kameň a vyrobené nástroje na jeho odstránenie. V 13. Storočí mali už Aztékovia vyvinutú starostlivosť o ústnu hygienu na takej úrovni, že si po každom jedle odstraňovali zvyšky jedla trňmi alebo tenkými špáradlami a ústa si vyplachovali studenou vodou. Zuby si čistili pomocou zubnej kefky , ktorý si vyrábali z koreňa rastlín a zubnú pastu si robili z popola a medu. Zubný kameň si odstraňovali dreveným uhlím , ktoré namáčali do studenej vody alebo zmesi soli, hliníka, koreňa a košeliny (sušené oplodnené samičky vši žijúcich na kaktuse nopálu). K ďalšej starostlivosti o svoje zuby používali aj žuvaciu gumu, ktorú si pripravovali s asfaltu a košeliny (Eck, Magri, Canziani, Lacková, 1997)

Prvá zmienka o dôležitosti dentálnej hygiene v zubnom lekárstve bola zaznamenaná na konci 19. storočia , kedy začali dentálne žurnály uverejňovať články o prevencii a o učení sa profylaktických metód. Priekopníkom dentálnej hygiene bol Dr. Smith, ktorý mal veľký vplyv na Dr. Fonesa, ktorý vytvoril ako prvý profesiu dentálnej hygieničky. V roku 1906 Fones určil svoju zubnú asistentku Irenu Newmanovú, aby sa starala o pacientov a udržiavala ich ústa v čistote. Jeho vzdelávací program bol verejne predstavený na stretnutí Národnej Dentálnej Asociácie v Clevelande v Ohio v júli 1911. Fones dal Newmanovej rôzne kresby a učebnice, aby sa

naučila anatómiu zubov, potom spravil repliku zubov, ktoré umazal nezmazateľnou ceruzkou a dal jej za úlohu aby nečistotu odstránila pomocou paličky z pomarančového dreva a pemzy. Túto procedúru niekoľko krát po sebe opakovala, až kým sa jej podarilo odstrániť všetku ceruzku „špinu“ v priebehu jednej hodiny. Fones Newmanovu predstavoval ako svoju pacientku, na ktorej predvádzal čistenie zubov a ona ho počas práce sledovala v zrkadle. Neskôr sa stal sám Fones jej pacientom a tak ju učil a zároveň pozoroval pri práci. Jej prví pacienti boli prevažne deti, ktorým zuby leštila, ale neskôr už pri svojej práci používala aj nástroje ako napríklad scailer (škrabku) a pod. Zo začiatku odstraňovala len hrubé nánosy zubného kameňa a Fones jej prácu dokončil, jej zručnosti sa časom stále vylepšovali a jej činnosť sa rozširovala. (Kováčová, Informačný spravodaj, 2011)

Ako nám už z histórie vyplýva dentálna hygiena je stará ako ľudstvo samé, no pojem profesie dentálnej hygieničky, dentálneho hygienika sa len postupne dostáva do povedomia ľudí. Dentálna hygiena nespočíva len v čistení si zubov, ale v systematickej starostlivosti o chrup ako aj o celkové zdravie jednotlivca, k čomu musí byť odborne a profesionálne vedený.

Myšlienka rozšíriť špeciálny vzdelávací program dentálnej hygieny na Slovensku sa zrodila v roku 1990. Dr. Arnold Watkin, riaditeľ privátnej dentálnej kliniky v Bostone sa nakontaktoval na ministerstvá zdravotníctva a stomatologické kapacity v Poľsku, Maďarsku a Česko-Slovensku, ponúkol spoluprácu pri vytvorení vzdelávacieho programu v obore dentálnej hygieny. Najviac entuziazmu našiel v Prahe a v Bratislave. Na Slovenskom ministerstve sa stretol s Dr. Antonom Hirnerom a práve toto stretnutie napomohlo k ďalšej spolupráci. Nasledovala návšteva privátnej kliniky Dr. Watkina, na ktorú bol Dr. Hirner pozvaný. Na klinike Watkina pracuje niekoľko dentálnych hygieničiek a Hirner na vlastné oči videl, že stomatologická úroveň môže rásť jedine v úzkej spolupráci s dentálnou hygienou a rozhodol sa presadiť nový študijný odbor na Slovensku. Za pomoci Slovenskej komory zubných lekárov v Trnave presadil na

ministerstve zdravotníctva študijný obor **dentálna hygiena**. (Teliščáková, 1993)

Systém dentálnej hygieny funguje vo všetkých vyspelých štátoch. Jedna z najlepších škôl je v Dánsku, ktorú Hirnej tiež navštívil a poznatky získané tam , priniesol domov. Profesia dentálnej hygieničky, dentálneho hygienika sa aj u nás konečne dostala do legálnej polohy.

MZ Slovenskej republiky schválilo dňa 21.8.1992 študijný odbor **dentálna hygienička**. Referát pre vzdelávanie, vedu , výskum a informatiku MZ SR otváral 1.9.1993 prvý ročník jednoročného diaľkového štúdia odbor dentálna hygienička. Záujemkyne, absolventky študijného oboru všeobecná sestra si mohli podať prihlášku do 10.6.1993. Podmienky pre prijatie boli: dobrý zdravotný stav a tri roky praxe v stomatologických ambulanciách. Prihlášky sa zasielali na tieto školy: SZŠ vo Zvolene, SZŠ v Trnave a SZŠ v Prešove.

V roku 1993 MZ Slovenskej republiky schválilo študijný odbor 5328 7 diplomovaná dentálna hygienička. Výučba prebiehala na SZŠ v Bratislave pod vedením MUDr. Viery Vavrekovej. Ten istý odbor bol otvorený súčasne aj v Prešove. Dĺžka štúdia sa z dvoch semestrov predĺžila na štyri semestre a obsahovala 452 konzultačných hodín teórie a 130 hodín praxe.

V roku 2003 po vstupe do Európskej únie doc. MUDr. Eva Kovaľová, PhD. prepracovala program podľa kritérií EÚ (holandsky systém univerzity v Amsterdame). A od roku 2004 študuje dentálny hygienik na fakulte zdravotníctva Prešovskej univerzity formou vysokoškolského bakalárskeho štúdia. (Kovaľová, 2010,s.12)

Našou snahou je zjednotiť systém výučby DH s jednotlivými štátmi EÚ a vo svete a tým napomôcť migrácii dentálnych hygienikov medzi jednotlivými krajinami a vytvoriť tak nové pracovné príležitosti. Nakoľko profesia DH na Slovensku má krátke pôsobenie v porovnaní s vyspelými krajinami EÚ a vo svete máme v rámci rozvoja vzdelávania DH čo doháňať.

2 . CIELE BAKALÁRSKEJ PRÁCE

Cieľom tejto bakalárskej práce je urobiť analýzu súčasného stavu vo vzdelávaní DH na Slovensku a identifikovať rozdiely medzi stavom súčasným a stavom aký by mal byť podľa európskych smerníc, ktoré kladú veľký dôraz na zabezpečenie celoživotného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov a to z dôvodu prevencie možnosti poškodenia pacienta ako aj samostatného zdravotníckeho pracovníka, predchádzaniu ochoreniam v dutine ústnej a tým aj systémovým ochoreniam celého organizmu. Poznať súvislosti medzi týmito ochoreniami a vedieť zaujať správny postoj k riešeniu problému a tak napomôcť ku kvalite života jedinca ako aj celej komunity.

Ďalším cieľom je na základe analýzy zistiť potreby vzdelávania DH na Slovensku a navrhnúť možné riešenia ďalšieho vzdelávania DH. Navrhnúť vzdelávaciu akciu , ktorá by napĺňala potreby DH zistené pomocou dotazníku, ktorý dentálne hygieničky dobrovoľne vyplnili a prejavili svoj názor. Zaviesť do vzdelávacích akcií nové metodické postupy, aby vzdelávacie programy zodpovedali štandardom ďalšieho vzdelávania a naplnili spokojnosť účastníkov vzdelávacích akcií.

3. ANALÝZA SÚČASTNEHO STAVU VZDELÁVANIA DH NA SLOVENSKU

3.1.1 Analýza postavenia zubných lekárov a DH na Slovensku

Situácia v súčasnej dobe ohľadom stomatologickej starostlivosti na Slovensku je veľmi zlá. Zubných lekárov na Slovensku ubúda, väčšina je v dôchodkovom veku a mladí nepribúdajú. Dve univerzity, v Košiciach a v Bratislave nemajú dost' učiteľov ani materiálne technické vybavenie, preto nedokážu vychovať dostatočný počet absolventov. Okrem toho sú nútené svoje financovanie vylepšovať prijímaním zahraničných, platiacich študentov. Hoci priaznivý stav nie je v žiadnej z krajín EÚ. Na Slovensku na jedného zubného lekára pripadá vyše 2 300 pacientov. V niektorých oblastiach vychádza jeden zubný lekár až na 6 000 obyvateľov. Z celkového počtu 3 227 registrovaných zubných lekárov na Slovensku je 1 900 vo veku nad päťdesiat rokov a z toho vyše sedemsto prekročilo vek šesťdesiat rokov (Galan, 2011).

Z uvedených štatistických údajov nám vyplýva, že ak sa situácia nezmení, stomatologická starostlivosť bude pre občana o niekoľko rokov nedostupná, nakoľko počet stomatologických ochorení stúpa.

Demografický ukazovateľ počtu ochorení k počtu obyvateľov orálnych ochorení má v celosvetovom meradle stúpajúci trend. Údaje WHO ukazujú, že viac ako 90% obyvateľstva je postihnutých ochorením zubný kaz, ochorenie parodontu alebo ich kombináciou. Pre zlepšenie a kontrolu stavu orálneho zdravia vytýčila svetová organizácia ciele - vid v tabuľke 1.1. a 1.2. K splneniu týchto cieľov si jednotlivé krajiny pripravujú a realizujú preventívne programy, ktoré realizujú pomocou preventívnych pracovníkov.

Tabuľka 1.1 Medzinárodné ciele orálneho zdravia pre rok 2010

Ciele pre rok 2010
Kompletná elektronická globálna databáza založená na národnej báze WHO pre orálne zdravie a založenie koordinovaných všeobecných zdravotných databáz.
90% 5-ročných detí bude bez zubných kazov
Deti nebudú mať viac ako 2 rozpadnuté , chýbajúce alebo plombované zuby vo veku 12 rokov.
75% 20- ročných dospelých bude bez aktívnych kazov.
75% 20-ročných ľudí nebude mať rozvíjajúce sa deštruktívne parodontálne ochorenie.
Viac než 75% všetkých detí a mládeže bude mať dostatočnú znalosť o etiológii a prevencii orálnych ochorení a motivácii k individuálnemu diagnostikovaniu a individuálnej starostlivosti.

Ani jeden z týchto cieľov pre rok 2010 nebol na Slovensku dosiahnutý. O význame zvyšovať počet preventívnych pracovníkov svedčí aj posledný cieľ WHO. Bez školských asistentov zubnej starostlivosti, preventistov, **dentálnych hygienikov** tento cieľ nedokážeme splniť.

Tabuľka 1.2 Medzinárodné ciele orálneho zdravia pre rok 2025

Ciele pre rok 2025
Bude vytvorená globálna elektronická databáza pre automatizované zhotovenie orálneho a všeobecného zdravia vrátane možností zdravotnej ekonomickej analýzy.
90% 5- ročných detí bude bez zubných kazov.
Deti nebudú mať viac než 1rozpadnutý , chýbajúci alebo plombovaný zub vo veku 12 rokov.
90% 20- ročných dospelých bude mať neaktívne kazy.

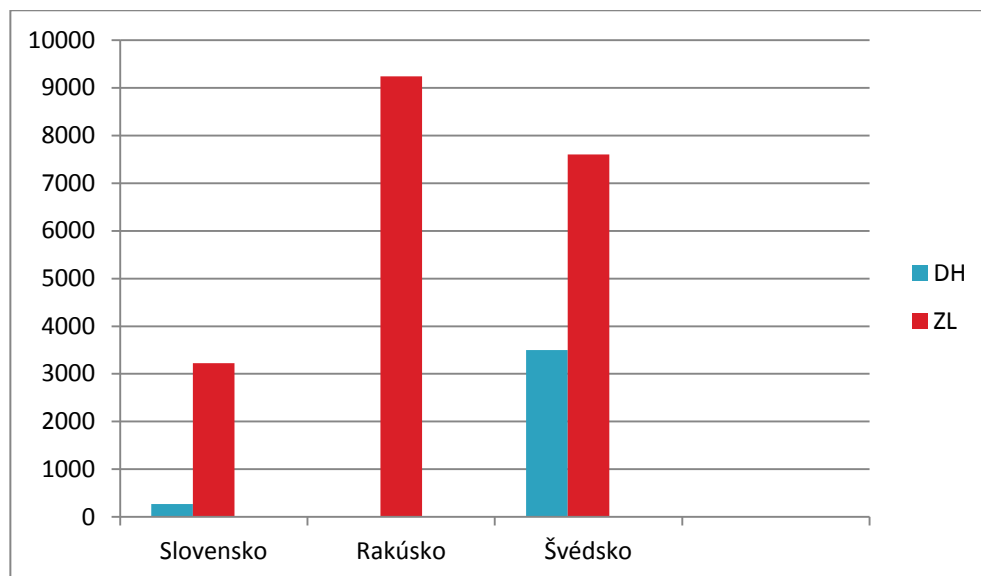
U 90% populácie sa nebude vyvíjať deštruktívne parodontálne ochorenie

Viac než 75% celkovej populácie bude mať dostatočnú znalosť o etiológii a prevencii orálnych ochorení a motiváciu k individuálnemu diagnostikovaniu a individuálnej starostlivosti.

Zdroj: (Kovaľová, 2010,s.12)

Aby došlo k naplneniu cieľov WHO pre rok 2025, je nutné zvýšiť ponuku zubných lekárov a pracovníkov v oblasti prevencie orálneho zdravia. Mnohé krajiny riešia nedostatok zubných lekárov výchovou „lacnejších“ pracovných síl, ktoré sú kompetentné vykonávať niektoré výkony namiesto zubných lekárov. Medzi takéto pracovné sily patria hlavne dentálny hygienici, ktorí dokážu vykonať prípravu pacienta na ošetrovanie a to v prípravnej a hygienickej fáze. Dentálny hygienici zvládajú vykonávať preventívne, časovo náročné výkony, ktoré majú veľký význam pre pokles orálnych ochorení. Ušetria tak hodiny práce zubným lekárom a ich vzdelanie nie je tak finančne náročné.

Počet DH / ZL

Zdroj: Haffner, 2010

Dopyt po profesii dentálny hygienik ako vo svete tak aj na Slovensku je značný a z uvedeného grafu vyplýva nedostatok dentálnych hygienikov na trhu práce a nutnosť opatrení k zlepšeniu daného stavu.

3.2 Úvod do problematiky vzdelávania DH

Vzdelávanie (v literatúre označované ako tréning alebo školenie) v rámci organizácie je aktivita manažmentu ľudských zdrojov, ktorá vytvára priestor na zvyšovanie kvalifikácie ľudských zdrojov a priestor na zvyšovanie kvalifikácie zamestnancov v štátnych, vo verejných, ako aj v súkromných organizáciách. Koncept celoživotného vzdelávania je bežnou súčasťou života v mnohých organizáciách a podnikoch, pretože bez vzdelávania sa zručnosti a schopnosti stavajú veľmi rýchlo zastaranými. Vzdelávanie by sa však nemalo sústreďovať len na základné zručnosti a schopnosti potrebné k vykonávaniu práce, ale malo by venovať pozornosť širšej definícii kompetencii. Vzdelávacie programy musia byť navrhované tak, aby sa získané poznatky z nich mohli použiť v praxi.

Tuma tvrdí, že škola prestala byť jediným zdrojom informácií. Má stále vysoký výchovný význam. Nijaké vysvedčenie ani diplom už nie je cestovným lístkom, ktorý by platil do dôchodku. Program permanentného a kontinuálneho celoživotného vzdelávania, to je životný program moderného človeka. Kto nebude tento program akceptovať, zastane a vlak života mu ujde bez možnosti ho dobehnúť. (Tuma, 2001, s.52)

Dentálna hygiena je starostlivosť o zdravého a chorého pacienta všetkých vekových skupín s dôrazom na problematiku zdravej a chorej ústnej dutiny a ostatných orgánov hlavy a krku, jeho psychickými procesmi, vlastnosťami ako aj sociálnym a kultúrne – etnickým prostredím, spiritualitou, vierou a svetonázorom. Podporuje, udržiava a chráni zdravie pacienta, komunity, predchádza vzniku chorôb v ústnej dutine, vzdeláva a motivuje jednotlivcov/komunity k zdravému spôsobu života zvlášť v oblasti orálneho zdravia a poskytuje kvalitnú starostlivosť pacientom so stomatologickými ochoreniami v rámci primárnej, sekundárnej a následnej zdravotníckej starostlivosti v spolupráci s ostatnými zdravotníckymi

pracovníkmi. Pri uplatňovaní procesu dentálnej hygieny transformuje dentálny hygienik poznatky aj z iných vedných disciplín do celostného (holistického) prístupu k pacientovi. (Urbanová, 2006)

Z profilu práce dentálneho hygienika vyplýva, že je edukátorom, ktorý vedie pacienta, motivuje ho k uchovaniu si vlastného zdravia , k samo zodpovednosti za svoje zdravie ako orálne tak aj celkové. Hodnotu práce dentálneho hygienika treba vidieť z aspektu kvality a odbornosti, pričom je veľmi dôležité ďalšie profesionálne vzdelávanie.

3.3 Vymedzenie základných didaktických pojmov

Nakoľko sa v tejto práci budeme zaoberať profesijným vzdelávaním je potrebné definovať určité pojmy v oblasti vzdelávania s ktorými sa budeme v tejto práci zaoberať. Aby jedinec dospel k profesijnému vzdelávaniu musí prejsť určitým procesom vzdelávania, ktoré by sme mohli rozdeliť podľa Vetešku na :

- a) **Základné vzdelanie** , má všeobecný charakter a je to doba povinnej školskej dochádzky
- b) **Stredné vzdelanie**, má všeobecný alebo odborný charakter a je ukončené maturitnou skúškou , výučným listom, alebo záverečnou skúškou.
- c) **Terciálne vzdelanie**, nasleduje spravidla po vykonaní maturitnej skúšky a je špecializované vzdelanie odborné alebo umelecké. Patrí k nemu vysokoškolské vzdelanie uskutočňované na vysokých školách , vyšších odborných školách. (Veteška, 2010, s. 17)

Vzdelávanie môžeme charakterizovať ako proces v ktorom si prostredníctvom vyučovania jedinec osvojuje množstvo poznatkov a činnosti, ktoré učením pretvára na vedomosti , zručnosti a návyky. Vzdelávanie prebieha medzi vyučujúcim a žiakom, alebo lektorom a dospelým účastníkom vzdelávacieho procesu (Mužík,2004,s.13)

Vyučovanie je činnosť učiteľa (lektora), ktorý iniciuje, motivuje a usmerňuje učenie žiaka (účastníka vyučovacieho procesu) tak, aby

dosiahol žiadaného stavu vedomostí, zručností a návykov. Učiteľ vychádza z určitého poznaného stavu vedomosti a zručnosti žiaka a volí také postupy, aby žiaka doviedol na vyššiu úroveň vedomosti a zručnosti. Učiteľ je vo vyučovanom procese relatívne aktívnejším riadiacim činiteľom , vysielá informácie a impulzy , organizuje priebeh osvojovania poznatkov a volí také metódy vyučovania aby dosiahol najpriaznivejšieho stavu a aktivity žiakov. Hodnotí a kontroluje priebeh učenia.

Učenie je aktívna činnosť žiaka (účastníka) vzdelávacieho procesu spočívajúca v kvantitatívnom a v kvalitatívnom náraste osvojených poznatkov, ale tiež zmena hodnôt , postojov, záujmov a ďalších prvkov smerujúcich k ďalšiemu rozvoju človeka. Biologickým základom učenia je nutnosť neustáleho prispôsobovania organizmu zmenám životného prostredia pre zachovanie svojej existencie (Mužík, 2004,s.13,14)

Celoživotné vzdelávanie je považované za nepretržitý proces v ktorom sa jedinec pripravuje na život a je ochotný učiť sa. V tejto súvislosti sa stretávame s tvrdením , že v škole získané schopnosti a poznatky nie sú tak cenné ako schopnosti, respektíve kompetencie učiť sa . Preto celoživotné vzdelávanie a zmeny vzdelávacích stratégií na európskej úrovni predstavujú inováciu a pozitívnu zmenu a preto sa už bežne hovorí o celoživotnom vzdelávaní a nie len o vzdelávaní. Tým sa zdôrazňuje význam aj takých vzdelávacích aktivít, ktoré nemajú organizovaný charakter , ako napríklad samostatné učenie (sebavzdelávanie) a učenie sa pri práci. Celoživotné vzdelávanie zahŕňa **formálne, neformálne a informálne vzdelávanie** a predpokladá prelínanie a dopĺňovanie uvedených foriem učenia v priebehu celého života.

Formálne vzdelávanie sa realizuje vo vzdelávacích inštitúciách , väčšinou na školách. Legislatíva vymedzuje funkcie, ciele , obsah , organizačnú formu a spôsob evalvacie formálneho vzdelávania. Zahŕňa na seba navažujúce stupne vzdelávania , ako základný , stredný a vysokoškolský

stupeň vzdelávania. Absolventi jednotlivých stupňov získavajú potvrdenie o vzdelaní, vysvedčenie, diplom, certifikát a osvedčenie.

Neformálne vzdelávanie sa organizuje formou kurzov, seminárov a podobne. Väčšinou v zariadeniach zamestnávateľov, súkromných vzdelávacích agentúr, neziskových organizácii, ale aj v klasických školách. Je spravidla zamerané na získanie vedomostí , zručností , skúseností a kompetencii, ktoré by mohli jedincovi pomôcť zlepšiť jeho spoločenské a pracovné uplatnenie. Neformálne vzdelávanie, nevedie k ucelenému stupňu vzdelania, zahŕňa napríklad kurzy cudzích jazykov, počítačové kurzy, rekvalifikačné kurzy, ale tiež krátkodobé školenia a prednášky(legislatívne zmeny, povinné školenia zamestnancov, BOZP a pod).

Informálne vzdelávanie (učeníím), pod týmto vzdelávaním rozumieme proces získavania vedomostí , osvojovanie si zručností, postojov a kompetencii z každodenných skúseností a činností v práci, rodine a vo voľnom čase. Zahŕňa tiež sebvzdelávanie, no pri tomto sebvzdelávaní si učitelia jedinec nemá ako overiť nadobudnuté vedomosti. Tento typ vzdelávania je neorganizovaný , väčšinou nesystematický a inštitucionálne nekoordinovaný (Veteška, 2010,s.18).

Dalšie profesné vzdelávanie Palan charakterizuje ako súčasť profesného vzdelávania, pod ktorým rozumieme všetky formy profesného a odborného vzdelávania v priebehu aktívneho pracovného života po skončení odborného vzdelania a prípravy na povolanie v školskom systéme. Úlohou ďalšieho profesného vzdelávania je rozvíjanie postojov, vedomostí a zručností , ktoré sú potrebné pre výkon daného povolania. Má priamu väzbu na profesijne zaradenie a uplatnenie dospelého a tým aj na jeho ekonomickú aktivitu. Podstatou ďalšieho profesného vzdelávania je vytvorenie a udržanie pokiaľ možno optimálneho súladu medzi kvalifikáciou subjektívnou a kvalifikáciou objektívnou, čo znamená stále prispôsobovanie kvalifikácie pracovníka k požiadavkam kvalifikovanosti práce (Palan, 2002,s.36).

3.4 Legislatívny rámec vzdelávania DH na Slovensku

Vzdelávanie DH na Slovensku sa uskutočňuje formálnym vzdelávaním, prostredníctvom ktorého nadobúda absolvent plnohodnotnú kvalifikáciu pre výkon svojej profesie. V súčasnej dobe sú dve formy tzv. formálneho vzdelávania. Ide o vyššie odborné vzdelávanie a vysokoškolské bakalárske štúdiu.

a) Preventistka

Forma štúdia: troj mesačný kurz

Preventistka je preventívny pracovník pracujúci v zubnej ambulancii, ktorý po zaškolení vykonáva preventívnu činnosť, na ktorú je delegovaný zubným lekárom. Projekt preventistka vznikol v rôznych formách v rozličných krajinách ako nižšia forma profesie dentálny hygienik. Nedostatok dentálnych hygienikov bol dôvodom na to, aby bol zaškolený preventívny pracovník, ktorý by bol oprávnený vykonávať jednoduché preventívne opatrenia v krátkom čase, ako je príprava dentálneho hygienika. Kurzy preventistiek sú organizované podľa kurzov vedených švajčiarskou školou dentálnych hygieničiek v Zürichu s pomocou Česko-slovensko-švajčiarskej medicínskej spoločnosti. Preventistka je zamestnancom zubného lekára a môže vykonávať poradenstvo v oblasti dentálnej hygieny, výživy, fluoridácie, motivuje a inštruuje pacientov (Kováľová, 2010, s.26).

Nakoľko v súčasnej dobe nie sú MZ SR schválené kompetencie DH, v praxi sa často stretávame, že preventistka vykonáva vyšetrovacie a liečebné metódy, na ktoré nebola školená a tým zasahuje do navrhovaných kompetencií DH, čo povest' DH značne poškodzuje. Pacient nepozná rozdiely medzi preventiskou a diplomovanou dentálnou hygieničkou alebo dentálnym hygienikom s ukončeným I. stupňom vysokej školy. Pre lekára ako zamestnávateľa je naopak výhodnejšie zamestnávať preventisku,

nakol'ko ide o lacnejšiu pracovnú silu a náklady na jej sústavne vzdelávanie sú podstatne nižšie ako u DH.

b) Vyššie odborné vzdelanie – diplomovaná dentálna hygienička

Forma štúdia : diaľkové vyššie odborné štúdium s trvaním dva roky

Je určené pre absolventov strednej zdravotníckej školy študijných odborov zdravotná sestra alebo zubný technik. Podmienkou prijatia je prax na stomatologickom pracovisku u zdravotnej sestry minimálne jeden rok a u zubného technika tri roky a úspešné vykonanie prijímacích pohovorov, ktoré pozostávajú z talentovej časti a z teoreticko vedomostnej časti. Spôsob ukončenia štúdia pozostáva z absolvenskej skúšky, obhajoby absolventskej písomnej práce a z komplexnej teoreticko – praktickej skúšky z oboru. Absolvent po úspešnom ukončení vyššieho odborného štúdia podľa vyhlášky MŠ SR č. 102/1991Zb. a v znení vyhlášky MŠV SR č. 97/1994 Z.z.dostáva diplom, a je oprávnený používať pracovné označenie diplomovaný(a).

Pracovné uplatnenie: diplomovaný hygienik je zdravotnícky pracovník, ktorý samostatne, ale vždy pod dohľadom zubného lekára vykonáva činnosti v preventívnej, liečebnej a edukačnej starostlivosti o stomatologických pacientov v oblasti dentálnej hygieny.

Táto forma vyššieho odborného štúdia v školskom roku 2011/2012 končí , nakol'ko MŠ SR neschválilo pokračovanie vyššieho odborného vzdelania v oblasti dentálnej hygieny.

c) I. stupeň vysokoškolského vzdelania, dentálny hygienik Bc.

Forma štúdia: prezenčná a externá v trvaní tri roky, spĺňa Európsky štandard výučby.

Pre prijatie uchádzačov na externú formu štúdia sa požaduje ukončené stredoškolské vzdelanie alebo vyššie odborné vzdelanie v príslušnom študijnom odbore: zubný laborant, zubný technik, diplomovaná dentálna hygienička s odbornou stomatologickou praxou na stomatologickom

pracovisku min.1 rok k termínu prijímacieho konania alebo ukončené stredoškolské vzdelanie respektíve vyššie odborné vzdelanie v študijnom odbore zdravotná sestra s odbornou zdravotníckou praxou na stomatologickej ambulancii minimálne 1 rok (www.portalvs.sk, 2012).

Pre prijatie uchádzačov na denné štúdium sa požaduje ukončené stredoškolské vzdelanie s maturitou.

Uchádzači pre externé a denné štúdium sú prijatí po úspešnom absolvovaní prijímacej skúšky, ktorá pozostáva z dvoch častí:

- Písomný test so zameraním na stomatológiu, prevenciu a orálnu hygienu(60% úspešnosť)
- Skúška manuálnej zručnosti: modelovanie a kreslenie (bodové hodnotenie 0 – 10 bodov)

Primárnou požiadavkou je zdravotný stav zodpovedajúci požiadavkám štúdia (§57ods.1 – 2Z.z).

Pracovné uplatnenie: Dentálny hygienik je kvalifikovaný zdravotnícky pracovník, schopný v rámci parametrov svojich klinických kompetencií pracovať samostatne pod dohľadom zubného lekára na jeho odporúčanie vykonávať činnosti v preventívnej, liečebnej a následnej starostlivosti o stomatologických pacientov v oblasti dentálnej hygieny, na úsekoch prevencie, zachovnej stomatológie, parodontológie, ortodoncie, implantológie v ambulantných ale aj lôžkových zariadeniach, na onkologických pracoviskách, v zariadeniach pre mentálne telesne postihnutých, školách a školských zariadeniach. Spolupracuje pri výskumných epidemiologických štúdiách z oblasti stomatológie, zapája sa do publikačnej, výskumnej činnosti a mnohých ďalších aktivít z oblasti dentálnej hygieny (www.unipo.sk, 2012).

Na Slovensku v súčasnej dobe nie je možné pokračovať v dennom, respektíve externom štúdiu na II. stupni vysokoškolského štúdia, t.j. dosiahnuť magisterské vzdelanie. I. stupeň vysokoškolského vzdelania na

Slovensku je možné dosiahnuť na Prešovskej univerzite v Prešove. Vzhľadom na ďalšiu spoločenskú potrebu rozšírenia postgraduálneho univerzitného vzdelania zdravotníckych pracovníkov Lekárska fakulta Univerzity Komenského pripravuje akreditáciu nových študijných programov v odbore dentálna hygiena. Prešovská univerzita, fakulta zdravotníctva ako jediná škola, ktorá získala akreditáciu pre bakalársky študijný program v roku 2004, ani zďaleka nepokryje požiadavky na potrebný počet odborníkov v rámci preventívnej a liečebnej starostlivosti o zdravie ústnej dutiny obyvateľov v jednotlivých regiónoch.

d) Neformálne vzdelávanie

Oblasť neformálneho vzdelávania dentálnych hygienikov na Slovensku je zastúpená činnosťou vzdelávacích inštitúcií a subjektov pôsobiacich v oblasti DH, ako napríklad:

- Komory zdravotníckeho zamerania – Slovenská komora medicínsko technických pracovníkov(SK MTP).
- Profesionálne organizácie, ako je Asociácia dentálnych hygieničiek na Slovensku(ADHS)
- Farmaceutické firmy(GlafoSmithKline, Johnson&Johnson....)
- Firmy so zameraním na predaj dentálneho materiálu(Profimed, OldDent....)

Slovenská komora medicínsko technických pracovníkov SK MTP

SK MTP je profesijnou organizáciou, ktorá vznikla na základe zákona 192/2009 Z.z. Jej predchodcom bola Slovenská komora laborantov, asistentov a technikov (SKLAT). Členstvo v SK MTP je prejavom profesijnej a stavovskej hrdosti, ako aj racionálneho úsudku a je dobrovoľné. Finančným príspevkom každý člen umožňuje existenciu a činnosť svojej stavovskej organizácie. Hlavnými úlohami SK MTP je obhajovať kolektívne záujmy združených kategórií pracovníkov, ich sociálne a ekonomické postavenie a odborne ich zastrešovať. SK MTP prispieva k odbornému rastu pracovníkov, sprostredkováva im informácie

a právne zastúpenie, zabezpečuje kontrolu morálnej a odbornej spôsobilosti svojich členov a naďalej udržiava kontakty s medzinárodnými organizáciami.(EPBS – European Association for Professions in Biomedical Science). SK MTP zabezpečuje proces “registrácie“ zdravotníckych pracovníkov. Ktorí majú povinnosť sa registrovať, ak vykonávajú zdravotnícke povolanie a vydávanie licencií. Registrácia je spojená s ďalším okruhom činností komory a tým je proces vytvárania , kontroly a zabezpečovania sústavného vzdelávania.

Registrácia v SK MTP je povinná pre všetkých zdravotníckych pracovníkov podľa zákona 578/2004Z.z. SK MTP je stavovská organizácia s celoslovenskou pôsobnosťou a združuje zdravotníckych pracovníkov kategórii medzi ktorých patrí aj dentálny hygienik.

SK MTP schvaľuje v zmysle vyhlášky č. 366/2005, č.187/2006, č. 114/2007 a č. 616/2007 MZ SR **pre dentálne hygieničky** za účasť na vzdelávacích akciách kredity .

Povinnosť sústavného vzdelávania u zdravotníckych pracovníkov vyplýva zo zákona č.133/2010 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 1.06.2010. Dentálna hygienička spadá pod zdravotnícke povolanie, ktoré vykonáva zdravotnícky pracovník ,t.j. fyzická osoba vykonávajúca zdravotnícke povolanie uvedené v zákone č.133/2010 §27 odsek1. Podľa §42 odsek 3, sústavné vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov príslušného zdravotníckeho povolania môžu samostatne zabezpečovať (okrem zamestnávateľa a príslušných komôr) aj odborné spoločnosti Slovenskej lekárskej spoločnosti. U zdravotníckych pracovníkoch, ktorí sú zamestnancami, komora zasiela v prípade absencie údajov o sústavnom vzdelávaní a aktuálnom období upozornenie so žiadosťou o odstránenie nedostatkov v súlade s §153 až 155 zákonníka práce. Upozornenie zasiela aj úradu pre dohľad. (www.sekmt.sk, 2012)

Asociácia dentálnych hygieničiek na Slovensku ADHS

V zmysle §2odst.1 zákona SNR č. 83/90 Z.z. o združovaní občanov je Asociácia dentálnych hygieničiek v Slovenskej republike, dobrovoľnou záujmovou a od politických strán nezávislou organizáciou dentálnych hygieničiek v Slovenskej republike. ADHS vznikla v roku 1993 z iniciatívy členiek ADHS a združuje dentálne hygieničky, ktoré absolvovali špecializované štúdium zamerané na dentálnu hygienu , alebo I. stupeň vysokoškolského štúdia dentálny hygienik. Členstvo v ADHS je dobrovoľné. ADHS poskytuje svojim členom predovšetkým právnu pomoc a ochranu ich záujmov, organizovanie vzdelávacích akcií potrebných pre profesionálny a osobnostný rozvoj, vrátane domácich a zahraničných stáží. Možnosť vzájomnej výmeny odborných skúseností doma aj v zahraničí ako aj poradenstvo v oblasti odborných, právnych, ekonomických, spoločenských otázok a v oblasti zubnej medicíny a zdravotníctva.

Hlavným cieľom asociácie je prispievať k zlepšeniu postavenia a uznania dentálnych hygieničiek v Slovenskej republike, napomáhať ich odbornému a osobnostnému rozvoju a tým aj k zlepšeniu ich práce v prospech rozvoja zubolekárskej starostlivosti a zdravia obyvateľstva na Slovensku (ADHS, 1993).

ADHS pre svojich členov každoročne pripravuje vzdelávacie akcie, ktoré sa pripravujú minimálne rok vo pred a sú plánované podľa požiadaviek členiek ADHS. Najväčšou vzdelávacou akciou býva trojdňový snem, ktorý sa prevažne plánuje na koniec mája začiatkom júna v príslušnom kalendárnom roku. Snem ADHS má medzinárodnú účasť nakoľko sa každoročne pozívajú aj prednášajúci zo zahraničia.

ADHS sa stala v roku 2004 členom IFDH (The International Federation of Dental Hygienists), ako prvý člen východného bloku a členom EDHF – Európskej federácie dentálnych hygienikov.

Svetová federácia dentálnych hygienikov(IFDH) vznikla 28. júna 1986 v Oslo, Nórsku. Predchodca IFDH, Svetový styčný výbor pre dentálnu hygienu bol založený v roku 1973 európskymi krajinami vrátane Holandska, Nórska, Švédska a Spojeného kráľovstva, USA, Kanadou a Japonskom.

MZ SR odbor záležitostí a mezinárodních vztahov prijal dňa 2.júla 2011 prezidentku IFDH pani Marie Perno Goldie so snahou prerokovať a navrhnúť ďalšiu spoluprácu MZ SR s IFDH v oblasti prevencie orálneho zdravia obyvateľstva a umožniť zdravotníckym pracovníkom slobodný výkon zdravotníckeho povolania a tým aj obyvateľom slobodné rozhodnutie a výber dentálnej hygieničky v rámci podpory zdravia. Prijímať služby dentálnej hygieničky dobrovoľne a v plnej výške ich aj uhradiť. (vid. príloha č.1)

Sústavné vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov

Sústavné vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov upravuje zákon č. 578/2004Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizácii v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podľa §42,ods.2 zákona je celoživotné vzdelávanie priebežné obnovovanie a udržiavanie získanej odbornej spôsobilosti v súlade s rozvojom príslušných odborov po celý čas výkonu zdravotníckeho povolania. Sústavné vzdelávanie je zabezpečované zamestnávateľom a príslušnou komorou v ktorej je zdravotnícky pracovník zaregistrovaný, samostatne alebo v spolupráci so vzdelávacími inštitúciami a odbornými spoločnosťami, profesiovými združeniami a poskytovateľmi vzdelávania. Sústavné vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov sa uskutočňuje v akreditovaných študijných programoch sústavného vzdelávania (§40) alebo v neakreditovaných vzdelávacích aktivitách §41, ods. 5(zákona), pričom neakreditovanou vzdelávacou aktivitou sa rozumie jednorazová vzdelávacia aktivita.

Kritériom hodnotenia sústavného vzdelávania zdravotníckeho pracovníka v príslušnom zdravotníckom povolaní je dosiahnutie počtu kreditov, pričom kreditom sa rozumie jednotka určená na hodnotenie sústavného vzdelávania (§1,odsek2cit.vyhl.)Sústavné vzdelávanie sa hodnotí v pravidelných päťročných cykloch, počítaných odo dňa registrácie.

Priznávanie kreditov za sústavné vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov podľa prílohy č.1 cit. Vyhl. Sa člení na :

A. Nemerateľnú zložku

B. Merateľnú zložku

A. V nemerateľnej zložke sa priznávajú kredity za samostatné štúdium a výkon zdravotníckej praxe v príslušnom odbore najmenej štyri roky v priebehu piatich rokov zdravotníckemu pracovníkovi **50 kreditov**.

B. V merateľnej zložke sa priznávajú kredity podľa rôznych ukazovateľov ako napríklad aktívna a pasívna účasť, trvanie a účasť zdravotníckeho pracovníka na vzdelávacej aktivite, rozsah vzdelávacej aktivity, organizácia vzdelávacej aktivity na miestnej, okresnej, krajskej, medzinárodnej úrovni. Kredity je možné prideliť za rôznu publikačnú činnosť, za vytvorenie a vyplnenie auto didaktického testu, za vedeckú výskumnú činnosť, za špecializačné štúdium, certifikačnú prípravu a za úspešné absolvovanie akreditovaného študijného programu sústavného vzdelávania s využívaním korešpondenčnej metódy distančného vzdelávania a programu distančného vzdelávania prostredníctvom počítačových sietí (Kačmarská, Mácová, 2012).

Príklad: Za pasívnu účasť na jednodňovej medzinárodnej vzdelávacej akcii dostane účastník vzdelávacej akcie **5 kreditov**. Za aktívnu účasť dostane autor **plus 10 kreditov** a spoluautor **plus 5 kreditov**.(vid. príloha č.5,6,7)

Žiaľ aj keď je sústavné vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov zakotvené v zákone o sústavnom vzdelávaní, nie je v súčasnej dobe legislatíva, ktorá by pri výkone povolania dentálny hygienik tieto kredity sledovala. A tak je len na vlastnom záujme každého dentálneho hygienika, aby sa sústavného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov v obore dentálny hygienik a stomatológia zúčastňovali a plnili si tak povinnosť voči komore SK MTP, ale aj voči sebe samým zvyšovaním si svojej profesijnej a odbornej spôsobilosti pri výkone povolania DH.

3.5 Vzdelávanie DH vo svete (poznatky z I ETEM v Milane)

V dňa 21 – 22. 09.1911 sa konal prvý medzinárodný míting učiteľov dentálnej hygieny IETEM (First European Teachers Expert Meeting) v Milane na ktorý som ako vedúca praktickej výučby DH bola aj s kolegyňou pozvaná. (vid. príloha č.2) Viediem výučbu odbornej praxe DH na zdravotnej škole v Bratislave na Záhradníckej 44, ako vyššie odborné vzdelanie DH.

Na IETEM sme sa prezentovali prednáškou „*Metódy vyučovania od teórie do praxe*“. Na konferencii expertov pre výučbu DH sa zúčastnili zástupcovia krajín Španielska, Holandska, Írska, Slovenska, Talianska, Švajčiarska a Českej republiky.

Cieľom mítingu bola prezentácia výučby v jednotlivých štátoch , a snaha zjednotenia výučby za účelom možnej migrácii DH . Jednotliví zástupcovia krajín prezentovali výučbu DH vo svojej krajine ako aj problémy s legislatívou . Navrhovali sa ďalej metódy výučby DH , aby boli v súlade s najnovšími poznatkami v stomatologickej oblasti . Výsledkom rokovaní bola podpora výučby DH formou vysokoškolského štúdia v súvislosti s trendmi v EÚ. Programy v zahraničí sú realizované na vysokých školách a univerzitách v minimálne v trojročnom prezenčnom štúdiu. Kvalifikácia DH si vyžaduje rozsiahle teoretické vedomosti a praktické zručnosti, ktoré sú predpokladom pri výkone zdravotníckeho povolania. Vysokoškolský program štúdia dentálnej hygieny je štandardom , ktorý do poručuje Svetová a Európska federácia dentálnych hygienikov.

Prehľad školy a dĺžky štúdia DH na Slovensku:

1992	1-ročné štúdium, Trnava, Zvolen (1deň v týždni), externá forma 2 semestre	2x113 hodín=226 hodín
1993	3- semestrové štúdium Prešov, Bratislava, externá forma 1. – 3.semester	3x113 hodín=339 hodín
1995	2- ročné štúdium, Bratislava, Prešov, Zvolen, externá forma 1.- 4. Semester	4x 113 hodín= 452 hodín

2003	3 – ročné štúdium, externá, denná forma FZ PU v Prešove	
	1.- 6.semester	3040 hodín

Zdroj: (Kováčová, I ETEM, 2011)

Prehľad výučby v jednotlivých krajinách podľa prezentácii I ETE

Štát	Kurz preventistky	Vyššie odborné vzd.	Univerzitné vzdelanie	Hodin praxe
Španielsko			I. level teória II.level prof. Tréning III.level prax	960 440 1400
Írsko	2 roky		3 roky	
Holandsko		I.level prax II.level prev III.level š.sk.	4 roky spolupráca s medikmi, každý má svoje kreslo	210 210 420
Slovensko	2 mesiace	4 semestre	denne. externe	452 3040
Taliansko			Denne 60 kreditov Môže pracovať sám. Dvoch učiteľov	
Švajčiarsko			Možnosť skrátenia štúdia Podávanie anestézie	5400
Česko	2 mesiace	3 x DIS denne 3 roky externe 3,5r.	Bc. jedna škola	

Zdroj: (Kováčová, I ETEM, 2011)

S údajov získaných a spracovaných podľa prezentácii výučby DH, ktoré jednotlivé krajiny na I ETEM v Miláne prezentovali je zjavná rozdielnosť vo výučbe DH a potreba zjednotenia, alebo prispôsobenia sa k jednotlivým krajinám.

3.6 Návrh kompetencií dentálneho hygienika

Na MZ SR bol v novembri 2011 podaný návrh kompetencií pre výkon povolania – dentálna hygienička.

(1) Pri výkone odbornej zdravotníckej praxe dentálna hygienička so získanou odbornou spôsobilosťou poskytuje starostlivosť v súlade s právnymi predpismi v rozsahu štúdiom a odbornou praxou získaných vedomostí a zručností podľa osobitného predpisu a štandardnými postupmi samostatne.

- a) Vykonáva komplexné vstupné vyšetrenie ústnej dutiny a komplexné kontrolné vyšetrenie ústnej dutiny; anamnézu, stav parodontu, indexy PI, PBI, CPITN, stav mäkkých tkanív a tvrdých tkanív v ústnej dutine, stav chrupu, kazivosť, protokol výživy a iné.
- b) Vypracováva individuálny hygienický plán ošetrovania mäkkých tkanív a tvrdých tkanív v ústnej dutine.
- c) Vykonáva hygienický intenzívny program mäkkých tkanív a tvrdých tkanív ústnej dutiny a zaraďuje osobu do hygienického intenzívneho programu a vedie recall.
- d) zhotovuje odtlačky chrupu pre ortodontické účely, estetické účely a študijné modely.
- e) Vyšetruje vitalitu zubov.
- f) Ošetruje zubné implantáty.
- g) Hodnotí intraorálne röntgenologické snímky a extraorálne röntgenologické snímky.
- h) Odstraňuje mäkké a tvrdé nánosy zo supragingiválneho priestoru a subgingiválneho priestoru.
- i) Leští povrch zubov profylaktickými materiálmi.
- j) Vykonáva zatvorenú kyretáž parodontálnych vŕchov v rámci

nechirurgickej liečby.

- k) Hladí povrchy koreňov zubov.
- l) Aplikuje liečiva do parodontálnych väčkov.
- m) Vykonáva povrchovú úpravu výplní zubov.
- n) Odstraňuje retenčné miesta povlaku.
- o) Ošetruje citlivý dentín pomocou profylaktických materiálov.
- p) Vykonáva fluorizáciu zubov.
- q) Pečatí fisúry zubov.
- r) Vykonáva bielenie zubov a iné estetické úpravy zubov.
- s) Upravuje fixačné dlahy v rámci prvej pomoci.
- t) Ošetruje kariézne zubné plochy provizórnym materiálom v súvislosti s úpravou mikrobiálnej flóry ústnej dutiny.
- u) Dočasne nasadzuje uvoľnenú zubnú náhradu
- v) Informuje ošetrojúceho lekára o výsledku ošetrenia osoby a odporúča vyšetrenie zubným lekárom do 6 mesiacov po ošetrení.
- w) Identifikuje potreby dentálno - hygienickej starostlivosti osoby, rodiny alebo komunity.
- x) Riadi dentálno – hygienickú starostlivosť v závislosti od získaných potrieb osoby, rodiny alebo komunity, ktorej sa poskytuje dentálno – hygienickú starostlivosť.
- y) Podieľa sa na zavádzaní systému kvality a hodnotí kvalitu dentálno – hygienickej starostlivosti.
- z) Podieľa sa na tvorbe štandardov dentálno - hygienickej starostlivosti.
- aa) Organizuje a zabezpečuje plnenie intervencií v poradí, ktoré zodpovedá potrebám osoby a je v súlade s liečebným plánom určeným lekárom.
- ab) Podporuje presadzovanie a obhajovanie potrieb a práv osoby.
 - bb)ac) Vede dokumentáciu, kontroluje a analyzuje záznamy v dentálno – hygienickej starostlivosti: na základe dokumentácie vykazuje činnosti pre potreby zdravotných poisťovní a štatistiky.
 - cc)ad) Poskytuje dentálno – hygienickú starostlivosť v zdravotníckych zariadeniach , zariadeniach sociálnych služieb, prírodných liečebných

kúpeľov, kúpeľných liečebniach, predškolských a školských zariadeniach a prirodzenom sociálnom prostredí osoby zameranú na prevenciu zubného kazu, parodontopátií, ortodontických anomálií a racionálnu výživu.

ae) Odporúča dentálno – hygienickú starostlivosť, spolupracuje so zdravotníckymi pracovníkmi inými fyzickými osobami a právnickými osobami v prípade potreby.

af) Edukuje osobu o pravidelnej a systematickej dentálno – hygienickej starostlivosti, postupoch a technikách čistenia ústnej dutiny a kontroluje ich účinnosť.

ag) Uskutočňuje výskum v dentálnej hygiene, monitoruje požiadavky na výskum v dentálnej hygiene a výsledky využíva v praxi.

ah) Podieľa sa na praktickom vyučovaní v študijnom odbore dentálna hygiena.

dd)ai) Podieľa sa na tvorbe programov na podporu orálneho zdravia obyvateľstva, zdravotnej politiky, ochrane, podpore a rozvoja verejného zdravia.

aj) Odporúča lieky, ktoré nie sú viazané na lekárske predpis, dentálne pomôcky a dietetické potraviny.

ak) Zabezpečuje hygienu prostredia vrátane dezinfekcie a sterilizácie zdravotníckych pomôcok, prístrojov, nástrojov a zariadení pri vykonávaní dentálno-hygienickej starostlivosti.

al) Vykonáva slinný test.

am) Podáva povrchovú anestéziu.

(2) Dentálna hygienička na základe indikácie lekára samostatne

a) ošetruje poruchy celistvosti slizníc v ústnej dutine,

b) pripravuje osobu na diagnostické výkony a terapeutické výkony

a poskytuje dentálno – hygienickú starostlivosť,

- c) odstraňuje krúžky a zámky po čelústnej – ortodontickej liečbe,
- d) ošetruje rany v ústnej dutine s výnimkou rán, ktoré svojím priebehom hojenia vyžadujú zásah lekára,
- e) odoberá biologický materiál z ústnej dutiny.

(3) Dentálna hygienička spolupracuje s lekárom pri invazívnych a neinvazívnych diagnostických výkonoch a liečebných výkonoch.

Tento návrh kompetencií čaká stále na schválenie, nakoľko situácia v zdravotníctve je toho času veľmi vážna a MZ SR bolo nútené riešiť iné prioritné udalosti, veríme, že sa na našu žiadosť nezabudne a bude v čo najkratšom čase schválená.

3.7 Výsledky prieskumu

Situácia toho času v oblasti vzdelávania dentálnych hygienikov je dosť zložitá, nakoľko ešte nie sú schválené kompetencie MZ SR. Aby sme však zistili potrebu vzdelávania DH, bolo potrebné tieto potreby analyzovať. A z analýzy hypoteticky vychádzať a zistiť čo v danom čase „je“ a čo by „malo byť“.

Cieľ prieskumu

Hlavným cieľom prieskumu bolo zistiť dosiahnutý stupeň vzdelania v oblasti DH vo vzájomnom vzťahu s druhom vykonávanej pracovnej činnosti. Spokojnosť s dosiahnutými vedomosťami a zručnosťami potrebných pre prax. Počet odpracovaných hodín v odbore dentálna hygiena v závislosti na stupeň vzdelania. (touto koreláciou sledujeme, či vynaložené náklady na vzdelanie DH neboli zbytočné a či je absolventke dentálnej hygieny umožnené vykonávať prax v obore na ktorý bola školená).Ďalej sme zisťovali súvislosť medzi počtom rokov praxe v obore dentálna hygiena a potrebou ďalšieho vzdelávania, ako aj frekvenciu absolvovaných vzdelávacích akcií, metódy a námety na témy v ďalších plánovaných vzdelávacích akciách ako aj celkovú spokojnosť či nespokojnosť so

súčasným stavom v organizovaní vzdelávacích akcií pre dentálne hygieničky.

Metódy prieskumu

Na zistenie spokojnosti respektíve nespokojnosti DH so vzdelávacími akciami v rámci profesijného vzdelávania DH na Slovensku sme použili dotazník, ako pomerne jednoduchú a rýchlu metódu získania potrebných údajov od oslovených respondentov. V dotazníku sme použili:

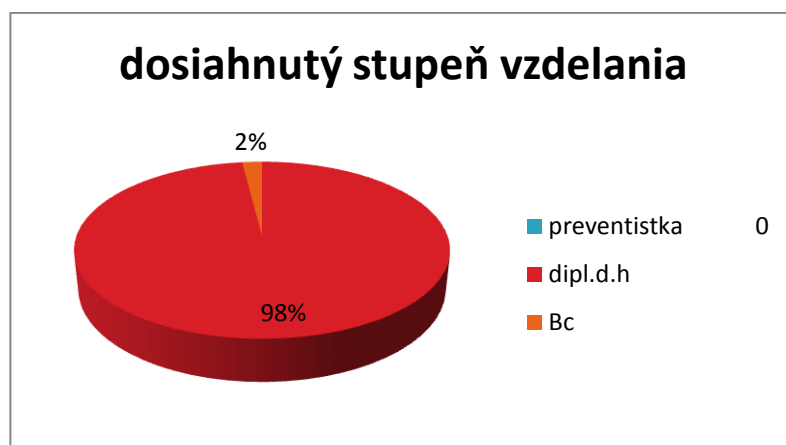
a) **otvorené (neštruktúrované) otázky**, kde respondenti sami volili druh a dĺžku odpovede. Pomocou týchto otázok môžeme zistiť názor na danú problematiku.

b) **zatvorené (štruktúrované) otázky**, pri ktorých mali respondenti voľbu medzi viacerými alternatívami odpovede, podľa svojho zváženia a názoru.(viď. príloha č.3)

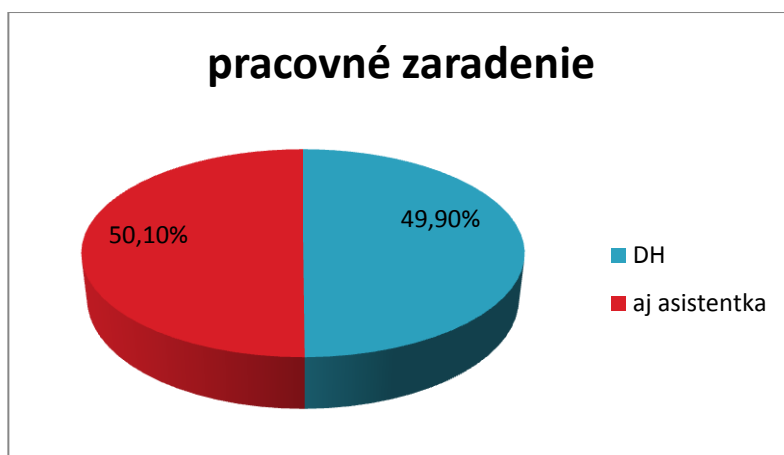
Pri vypracovaní a získavaní údajov sme oslovili cca 50 respondentov, ktorým boli odovzdané dotazníky za účelom ich vyplnenia. Respondenti boli oboznámení s účelom dotazníkov a ich vyplnenie bolo dobrovoľné a anonymné. Návratnosť dotazníkov bola 45 kusov, čo predstavuje asi 77,5%.

Spracovanie výsledkov z dotazníkov:

Graf č.1

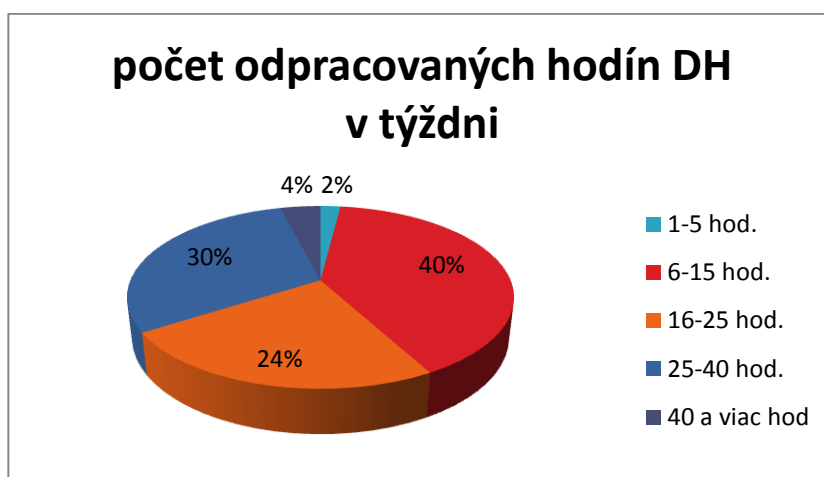

Graf.č.2

Koreláciou týchto porovnaní sme zistili, že 98% DH má vyššie odborné vzdelanie ako diplomovaná dentálna hygienička a len 2% s opýtaných respondentov má I. stupeň vysokoškolského vzdelania pričom len 49,9% vykonáva len prácu dentálnej hygieničky a až 50,1% vykonáva prácu aj asistentka a dentálnej hygieničky. Zo zistených údajov vyplýva, že dentálnych hygieničiek vykonávajúcich prácu DH na plný úväzok je stále málo a z už zistených štatistických údajov vieme, že na 19 zubných lekárov pripadá 1 dentálna hygienička, čo je v porovnaní s inými krajinami EÚ veľmi málo.

Graf č.3

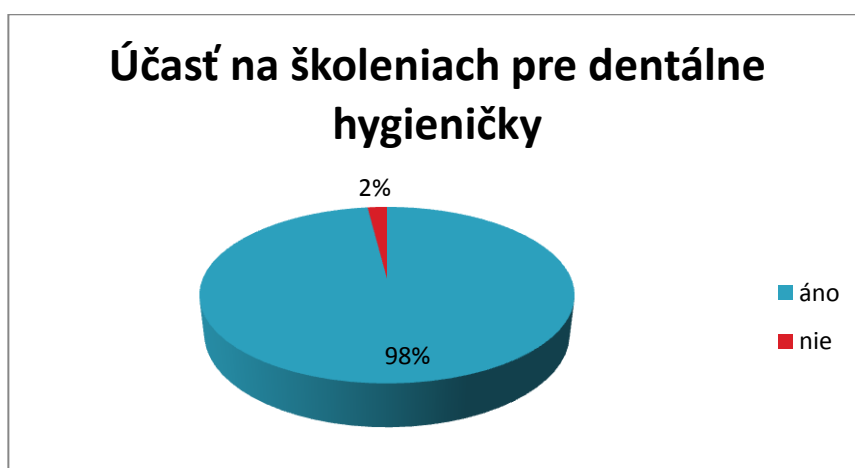

Graf č.4

Koreláciou týchto dvoch grafov zisťujeme, že 24% DH pracuje ako dentálna hygienička na plný úväzok v jednej ambulancii, 4% DH pracuje vo viacerých zubných ambulanciách a zvyšných 72% nepracuje len ako DH, ale vykonáva prax aj asistentky poprípadne pracuje ako DH , len pár hodín v týždni. S úrovňou poskytnutých vedomostí v škole je 63% DH spokojných a 23% nespokojných. Toto zistenie nás tiež evokuje ku zmene vzdelávacieho systému v oblasti DH.

Graf č.5

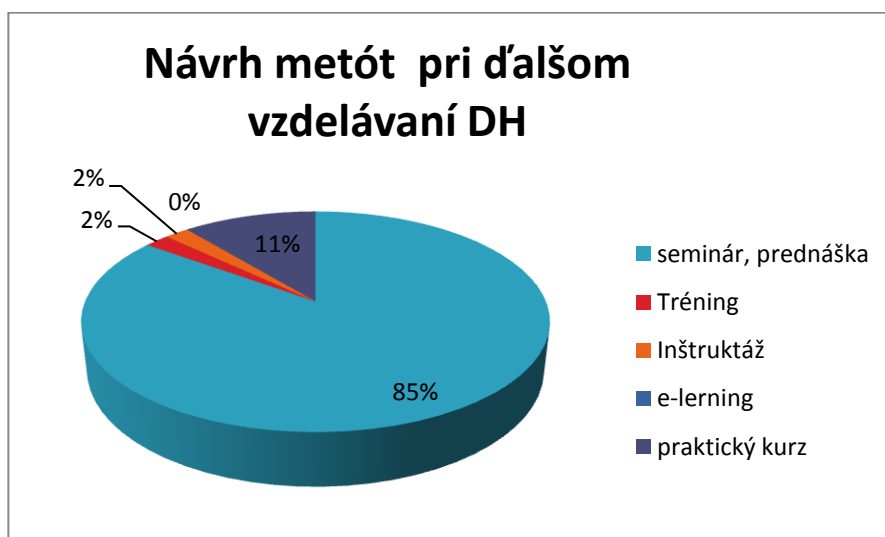

Graf č.6

S korelácie týchto dvoch grafov jednoznačne vyplýva , že dentálne hygieničky majú záujem o školenia a ďalšie profesijné vzdelávanie v oblasti DH. S opýtaných respondentov 98% chodí pravidelné na školenia DH a 74% dentálnych hygieničiek sa školení zúčastňuje viac krát do roka.

Graf č. 7

3.8 Záver analýzy

Po spracovaní údajov získaných s dotazníkov ako aj iných už štatistických spracovaných údajov môžeme konštatovať, že potreba vzdelávania dentálnych hygieničiek na Slovensku je a bude ďalej stúpať. Školiace akcie ktoré sú organizované ADHS ako aj SK MTP nestačia pokryť dopyt po vzdelávacích aktivitách v tejto oblasti.

Pri zisťovaní o aké školiace aktivity majú respondenti najväčší záujem sme zistili, že by najviac uvítali praktické ukážky ošetrovania a práce s pacientom, prezentáciu kazuistik na rôzne ochorenia v dutine ústnej. Najmenší záujem prejavili o metódu e – learningu. Čo sa týka tém školiacich aktivít, najväčší záujem mali o nové poznatky s parodontológie a mikrobiológie ako aj o poskytovanie prvej pomoci pri náhlych príhodách

v ambulancii. Nedostatky v poznatkoch udávajú aj v oblasti legislatívy a komunikácie s pacientom, ako aj riešenia syndrómu vyhorenia („burn out syndrómu“), ktorý sa u zdravotníckych pracovníkoch v poslednej dobe vyskytuje pomerne často a to nie len u zdravotníckych pracovníkov, ktorý pracujú na „ťažkých“, oddeleniach, ale aj u zdravotníckeho personálu pracujúceho v ambulancii, medzi ktorý patrí aj dentálny hygienička (Bartlová, Matulay, 2009,s.42).

4.NÁVRH RIEŠENIA PRE PRAX

Z analýzy potrieb DH vyplýva, že zmena v príprave na povolanie dentálneho hygienika je na Slovensku nevyhnutná. Otázkou je: Aká zmena by viedla, k čo najlepšiemu riešeniu problému?

„Neexistuje žiadny recept na úspech, ale existuje recept na neúspech – a síce zavďačiť sa všetkým“

Man Ray, maliar, fotograf, filozof

Ako hlavným riešením problému sa nám preto ponúka zvýšiť kvalitu služieb. Pretransformovaním zdravotníctva z verejných do súkromných zariadení došlo k veľkým zmenám aj v poskytovaní kvality služieb, nakoľko nastala konkurencia medzi poskytovateľmi služieb, ako zubné ambulancie bezpochyby sú, a získavania zákazníkov – pacientov.

Prebiehajúce sociálne a ekonomické zmeny nútia aj zdravotnícke zariadenia ako sú zubné ambulancie rozširovať a skvalitňovať ponuku svojich služieb a tým reagovať na zvyšujúce sa požiadavky svojich pacientov. Kvalita zdravotníckych služieb súvisí so systémovým riadením informácií, s rýchlosťou odstraňovania nedostatkov, s orientáciou na zamestnancov a na pacientov (klientov). Pri uplatnení manažmentu kvality v zdravotníckom zariadení je jednou z najdôležitejších zásad zameranie sa na komplexnú spokojnosť pacientov. (Jakušová, 2010,s.103)

K zvýšeniu kvality služieb zubných ambulancií patrí aj služba dentálnej hygieny, ktorá je súčasťou stomatologického tímu a úzko so zubným lekárom spolupracuje. Je jeho partnerom. Aby bola dentálna hygienička rovnocenným partnerom so zubným lekárom v rámci komplexného ošetrovania, musí byť dostatočne erudovaná . „ *To čo je dnes v zdravotníctve nové , zajtra je už staré*“. Aby DH napredovala s novými poznatkami modernej medicíny mala by byť neustále školená ,dostatočne motivovaná a pravidelne sa zúčastňovať vzdelávacích akcií. Iba tak môže naplniť očakávania svojho zamestnávateľa (ak nie je sama majiteľkou ambulancie) a pacienta.

4.1 Návrh vzdelávacej akcie.

Úlohou tejto práce je dopracovanie projektu vzdelávacej akcie pre DH na rok 2012, dopracovanie interpretácie výsledkov analýzy vzdelávacích potrieb ,inventár disciplín, študijný plán, osnovy, návrh foriem , metód a techník vzdelávania, návrh potrebných didaktických pomôcok, techniky a návrh evaluácie vzdelávacej akcie.

4.1.1 Popis prostredia

Vzdelávacia akcia pod názvom Dni dentálnej hygieny sa bude konať v dňoch od 1.6. 2012 do 3.6.2012

Miesto konania: STARA TURA

Hotel LIPA

Názov organizácie:

Asociácia dentálnych hygieničiek na Slovensku (ADHS)

Člen Európskej federácie dentálnych hygienikov (EDHF)

Člen medzinárodnej federácie dentálnych hygienikov (IFDH)

Adresa organizácie:

Nad tehelňou 11

p.o.box 19

911 01 Trenčín

Právna forma: ADHS je dobrovoľná záujmová a od politických strán nezávislá organizácia, ktorá združuje DH registrované v SK MTP.

Vízia organizácie

- Byť organizáciou poskytujúcou čo najlepšie zázemie pre svojich členov a naučiť svojich členov na úrovni prezentovať svoje poznatky, skúsenosti a praktické zručnosti.
- Byť organizáciou na medzinárodnej úrovni .
- Byť najlepšou organizáciou pre DH na Slovenskom trhu.

Poslanie organizácie

- Poskytovať čo najlepšie vzdelávacie akcie pre svojich členov.
- Spolupracovať s medzinárodnými organizáciami zaoberajúcimi sa problematiky DH.
- Odstraňovať jazykové bariéry a prispieť tak k výmenným vzdelávacím pobytom v celosvetovom meradle.

Miesto konania vzdelávacej akcie sa každoročné mení a lokalita sa prispôsobuje požiadavkám členiek asociácie, aby bola čo najlepšia dostupnosť a lukratívnosť prostredia.

Cieľom organizácie je aj združovanie svojich členov a tak napomôcť k výmene skúsenosti, názorov z praxe a posilnenie kolegiálnych vzťahov potrebných pre ďalšiu efektívnu spoluprácu.

4.1.2 Identifikácia vzdelávacích potrieb

ADHS sa stala členom Medzinárodnej svetovej federácie (IFDH), ako prvá krajina východného bloku . IFDH združuje všetky krajiny sveta , kde sú školy dentálnej hygieny, napomáha tak k výmene skúsenosti a vytvára vzdelávacie programy na podporu orálneho zdravia obyvateľov celého sveta. Aby ADHS spĺňala požiadavky IFDH, musí participovať na vzdelávacích aktivitách a aktívne sa zapájať do medzinárodných programov zabezpečujúcich orálne zdravie obyvateľstva.

Snahou ADHS je zistiť potreby svojich členiek v oblasti vzdelávania a zlepšenia pracovných podmienok.

S analýzy prieskumu vzdelávacích potrieb DH, vyplýva, že dentálne hygieničky na Slovensku majú záujem o ďalšie profesijné vzdelávanie a zaujímajú sa hlavne o problémy týkajúce sa parodontológie, onkológie, prevencie, infekčných ochorení prejavujúcich sa v dutine ústnej o zvládanie syndrómu vyhorenia a komunikácii s „neprijemným“ pacientom.

Pri plánovaní a organizovaní tejto vzdelávacej akcie sa budeme snažiť naplniť požiadavky účastníkov vzdelávacej akcie.

Tabuľka: Kompetenčné kotvy profesijné

Zákl. kompet. kotvy	Znalosti kompetencie	Prejavy	Kompetencie-ich riešenie	Cieľ
profesné	Komunikačné schopnosti	-dokáže počúvať -kladie správne otázky -vie pochváliť -vie erudovane odpovedať	ÁNO vlastnosť jedinca	- ovláda komunikačné techniky -vie viesť rozhovor ,aby bol cielený -používa zrozumiteľné prirovnania
	Empatia	-vcítiť sa do problému -byť citlivý k potrebám pacienta	NIE vlastnosť jedinca	
	Odborná spôsobilosť	-vzdelanie -odborné školenia -celoživotné vzd. - orientácia aj v iných medicínskych odvetviach	ÁNO	- vyzná sa v diagnostike - je erudovaná - vie správne Motivovať pacienta -vie prezentovať svoje vedomosti - podieľa sa na edukačnej činnosti obyv.

	Organizačné schopnosti	- koordinácia práce - schopnosť tímovej práce - organizačné Schopnosti	ÁNO	- dodržiavať časový plán práce - zabezpečiť chod ambulancie - práca v tíme - ergonómia práce - flexibilita
	Jazyková zdatnosť	-znalosť minimálne jedného cudzieho jazyka na komunikačnej úrovni	NIE Je predmetom iných šk. kurzov	
	Odolnosť voči stresu	- schopnosť sústredenia sa na prácu -pohotovosť reakcie - predvídanie eliminácia stresu - odosobnenie - sebadisciplína	ÁNO	Predchádzať syndrómu vyhorenia -sústrediť sa iba na prácu - zvládať uprednostnenie priorit

Tabuľka: Kompetenčné kotvy technické

Zákl. kompet. kotvy	Znalosti-kompetencie	prejavy	Kompetencie – ich riešenie	cieľ
technické	Prehľad v obl. IT	- pravidelné technické školenie -práca s PC programami - samo vzdelávanie	NIE Predmetom iného vzdelávania	
	BOZ	- ochrana pri práci - poznať právne predpisy - používať ochranné pomôcky - predchádzať úrazom	ÁNO	- dodržiavať všetky predpisy BOZ - vedieť poskytnúť prvú pomoc pri poranení -viest' denný záznam do knihy BOZ

	Orientácia v produktoch	- Orientácia v technickom vybavení ambulancie -záujem o novinky - ovládanie prístrojovej techniky - orientácia v produktoch	ÁNO	- vedieť ovládať novú prístrojovú techniku - vedieť ponúkať zákazníkom nové produkty v oblasti DH - poznať ich zloženie - indikáciu - kontraindikáciu
--	-------------------------	--	-----	---

4.1.3 Ciele vzdelávacej akcie

Po skončení vzdelávacej akcie by mal účastník tejto akcie lepšie zvládať problematiku komunikácie, vedieť ako narábať so „slovným odpalom“, zvládať stres doma aj na pracovisku. Účastník ovláda nové technológie v zubnej ambulancii, ktoré mu boli prakticky prezentované, vie ponúknuť podľa potreby pacienta správne liečiva a pomôcky v oblasti DH. Účastník vzdelávacej akcie pozná všetky pravidlá BOZ a aj ich dodržiava. Predpokladá sa, že bude mať lepšie znalosti v oblasti parodontológie a ochorení v dutine ústnej ako aj v riadení a v manažmente ambulancie DH.

Vzhľadom k tomu, že vzdelávacia akcia je z časového hľadiska krátkodobá, jedná sa o trojdňovú akciu, nepredpokladáme výrazné zlepšenie v aplikácii jednotlivých schopností a zručností do praxe.

Merateľnosť úspešnosti je komplikovaná, nakoľko ide o väčšie množstvo účastníkov, cca 70 ľudí, ktorí sú s celého Slovenska. Preto odporúčame vzdelávacie akcie podobného zamerania opakovať v pravidelných intervaloch, minimálne raz ročne.

Profil účastníka:

Účastníkom vzdelávacej akcie dentálny hygienik u ktorého sú dané predpoklady:

- zdravotnícke vzdelanie
- ukončenie štúdia v danom obore
- prax v danom obore
- dobré komunikačné schopnosti

- manuálna zručnosť
- estetika
- technicky zorientovaný
- lojálny
- snaha zdokonaľovať sa a byť úspešný

Profil absolventa:

Organizátori vzdelávacej akcie očakávajú a predpokladajú, že účastníci budú po absolvovaní trojdňovej vzdelávacej akcie lepšie vedieť uplatniť vo svojej praxi:

- komunikačné zručnosti aj v zaťažujúcich situáciách
- zvládať stres a vedieť relaxovať
- nevzťahovať na seba problémy iných
- ovládať pravidla bezpečnosti pri práci
- rozpoznať súvislosť systémových ochorení s prejavmi v dutine ústnej
- vedieť sa lepšie orientovať v legislatíve
- ovládať manažment zubnej ambulancie
- byť rovnocenným partnerom zubnému lekárovi

Inventár disciplín:

Aby ADHS združovala erudované dentálne hygieničky organizuje pre ne každoročne minimálne raz do roka vzdelávaciu akciu zameranú na zlepšenie ich pracovných činností a tým napomáha k zlepšeniu výsledkov ich práce , spokojnosť pacientov , zubných lekárov, ale aj spokojnosť samých seba.

Vzdelávacia akcia je rozdelená do prednášok. Prehľad prednášok ako aj miesto konania a dátum vzdelávacej akcie dostane každá registrovaná DH v pozvánke (vid príloha č.4a,4b) Každá prednáška je venovaná určenej téme podľa harmonogramu, ktorý každý účastník vzdelávacej akcie dostane pri registrácii. V harmonograme je uvedené miesto, čas, názov prednášky, meno prednášajúceho a krátke sylaby o prednáške .

4.1.4 Vzdelávacia akcia Dni dentálnej hygieny 2012

Prehľad prednášok:

- **Orofaciálna oblasť z onkologického hľadiska**

(Doc. MUDr. Peter STANKO, PhD., Bratislava)

- onkoprevencia
- všeobecná úroveň primárnej prevencie
- stomatologická úroveň primárnej prevencie
- zdravotná osвета - škodlivosť tabaku, alkoholu, ústna hygiena, ošetrovanie lege artis (konzervačné, protetické, chirurgické)
- stomatologická úroveň sekundárnej prevencie – depistažné aktivity lekára, sliznice, pery, koža tváre, lymfatické uzliny
- stomatologická úroveň terciálnej prevencie – pacient, zdravotníctvo

- **Intraorálna fotografia**

(Renáta MEDVEĎOVÁ)

- možnosti využitia fotografie
- fotoaparát – makro režim, svetidlá, objektív, citlivosť snímača
- pomôcky – retraktory, zrkadlá
- druhy fotografie – extraorálne, intraorálne
- pravidlá pri fotografovaní

- **Pôsobenie aminfluoridov, novinky na trhu**

(RNDr. Peter BURDATŠ, INTERPHARM Slovakia, a.s.)

- Elmex sensitive
- dentínový kaz
- rizikové faktory pre dentínový kaz
- prevencia

- liečenie citlivých zubných krčkov
- zloženie zubnej pasty elmex sensitive

- **Ako zvládať umenie komunikácie**

(PHDr. Jana SLÁDKOVÁ, MBA, Brno)

- ako zvládať komunikačné bariéry
- aké myšlienkové vzorce ovplyvňujú naše vnímanie
- umenie počúvať, účinný spôsob ako ovplyvniť tých druhých
- ako sa empaticky naladiť a získať tú odpoveď, ktorú chceme počuť

- **Ako zvládať stresové situácie a syndróm vyhorenia**

(PHDr. MGr. Bohumil PTÁČEK, Brno)

- záťaž organizmu 194 druhov strachu
- reakcia organizmu na záťaž
- psychická záťaž
- záťaž, záťažové reakcie
- vplyv prostredia
- frustrácia
- priebeh stresu
- orientačný dotazník (Burnout syndrom)

- **Zdravý úsmev detí**

(Dagmar KOVÁČOVÁ, dipl. d.h.)

- rozdelenie veku dieťaťa
- dieťa do jedného roka- prenos baktérii
- bolesti zubov pri prerezávaní

- predchádzanie zlozvykom
- fľaškový kaz
- úrazy zubov
- dieťa do troch rokov - prerezávanie zubov
 - zubný kaz
 - úrazy predných zubov
 - zlozvyky
- dieťa do šiestich rokov- zubný kaz na prvých stálych šestkách
 - medzizubné kazy
 - výmena dentície
 - zle stravovacie návyky
 - úrazy zubov
- dieťa do dvanásť rokov- obdobie zmiešaného chrupu
 - vyššie riziko zubného kazu
 - nedostatočná hygiena
 - ortodontické odchýlky

- **Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci**
(Ing. Miroslav KASANA)

- právne predpisy, vybavenie zdravotníckeho zariadenia
- zásady bezpečnosti pri práci
- . prvá pomoc pri úraze
- hlásenie a zápis úrazov - dokumentácia

Plán prednášok a harmonogram Dni dentálnej hygieny

dátum/deň	čas	prednáška	metóda	pomôcky
1.6.2012 piatok	13:30- 14:00	prezentácia		
	14:00- 14:10	Zahájenie Dní DH		
	14:10- 15:15	Orofaciálna oblasť z onkologického hľadiska	prednáška	notebook, projektor mikrofón flipchart
	15:15- 15:45	prestávka		
	15:45- 16:45	Pôsobenie aminfluoridov, novinky na trhu	prednáška	notebook Projektor mikrofón flipchart
	16:45- 17:00	Prezentácia firmy TRANSMEDIC	workshop	notebook projektor mikrofón flipchart
	19:00- 20:00	večera		
	20:00- 24:00	relaxačne športový večer		
Sobota 2.6.2012	07:30 - 08:40	raňajky		
	08:45- 10:15	Ako zvládať umenie komunikácie	workshop hranie rolí prednáška	notebook projektor mikrofón nástená tabuľa dotazníky
	10:15- 10:45	prestávka		

	10:45 - 12:00	Prezentácia firmy JARIDENT, s.r.o. Poprad	prednáška	Video Notebook Mikrofón projektor
	12:00 - 14:00	obed		
	14:00 – 15:45	Ako zvládať komunikovať II. časť	worshop hranie roli prednáška	notebook projektor mikrofón nástenná tabuľa dotazník
	15:45 - 16:00	prestávka		
	16:00 - 17:30	Ako zvládať stresové situácie a syndróm vyhorenia	worshop hranie roli prednáška	notebook projektor mikrofón nástenná tabuľa dotazník
	20:00 - 24:00	Spoločenský večer pri ľudovej hudbe v Slovenskej kolibe		
Nedeľa 3.6.2012	7:30 – 9:00	raňajky		
	9:00 – 10:00	BOZ	prednáška	notebook projektor mikrofón
	10:00 – 10:15	prestávka		
	10:15 - 12:00	Zdravý úsmev detí	prednáška	notebook projektor mikrofón
	12:00 - 14:00	obed		
	14:00 - 15:00	Informácie zo života ADHS vyhodnotenie	diskusia	mikrofón dotazník

5. ZÁVER

Cieľom tejto práce bolo zistiť súčasný stav vo vzdelávaní dentálnych hygieničiek na Slovensku. V súčasnosti sú dve základné formy vzdelávania DH a to vyššie odborné vzdelania a prvý stupeň vysokoškolského vzdelania. Vyššie odborné ako forma vzdelávania DH toho roku 2012 končí absolventky, ktoré toto štúdium ukončia budú posledné absolventky s touto formou vzdelania. Ostáva už len prvý stupeň vysokoškolského vzdelania a to na fakulte zdravotníctva v Prešove. Nakoľko je veľký záujem štúdium oboru DH, jedno školiace pracovisko nestačí a tak je potrebné zriadiť ďalšie školiace miesto na vysokej škole o čo sa v dnešnej dobe snaží aj fakulta ošetrovateľstva v Bratislave. Či sa jej tento zámer podarí, ešte nevieme, nakoľko štúdium DH je náročné s finančného hľadiska a to v rámci zariadenia zubných ambulancií potrebných pre výučbu praxe. Ďalší problém je nájsť garanta v danom obore, lebo profesorov v oblasti parodontológie je málo a tí, ktorí sú, sú už vekovo nevhodní. Tento problém nie je v rámci tejto práce riešiteľný.

Ďalšie formy vzdelávania DH je formou profesijného vzdelávania, ktoré sa robí pomocou školiacich akcií. Účastníci dostávajú po absolvovaní školiacich akcií, osvedčenia alebo certifikáty, ktoré ich oprávňujú vykonávať výkony na ktoré majú toto osvedčenie. Ďalšie vzdelávanie pre zdravotníckych pracovníkov a teda aj pre DH je dané zákonom a sleduje sa pomocou získaných kreditov. Každá aktivita na školiacej akcii, či už aktívna alebo pasívna je hodnotená kreditmi, ktoré pridáva SK MTP.

Cieľom tejto práce bolo zistiť záujem o ďalšie vzdelávanie a zlepšenie kvality ďalšieho vzdelávania pomocou kurzov a prednášok. Navrhli sme preto vzdelávaciu akciu, ktorá sa bude konať v dňoch od 01.06.2012 do 03.06.2012 v Starej Turej v hotely Lipa. Prednášky sme volili podľa záujmu DH, ktorý bol zisťovaný na minuloročnom sneme DH pomocou dotazníku. Aby sme vyhovelí členkám ADHS, snažili sme sa nájsť miesto organizovania Dní dentálnej hygieny pre rok 2012, tak aby bolo ľahko prístupné zo všetkých častí Slovenska a s dobrým dopravným spojením, čo

mesto Stará Tura je. Hotel nám ďalej ponúka aj relaxačné vyžitie, čo je tiež dôležité, lebo účastníci vzdelávacej akcie idú aj za oddychom a možným relaxom pričom sa utužujú vzájomné pracovné ako aj mimopracovné vzťahy .

Veríme, že plánovaná vzdelávacia akcia naplní očakávania a spätná väzba bude pozitívna.

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

ADHS	- Asociácia dentálnych hygieničiek Slovenska
BOZP	- bezpečnosť ochrany zdravia pri práci
DH	- dentálna hygiena
EDHF	- The International Federation of Dental Hygienist
EÚ	- európska únia
I ETEM	- First European Teachers Expert Meeting
IFDH	- International Federattion of Dental Hygienists
MZ	- Ministerstvo zdravotníctva
SKLAT	- Slovenská komora laborantov, asistentov a technikov
SK MTP	- Slovenská komora medicínsko technických pracovníkov
SKZL	- Slovenská komora zubných lekárov
SR	- Slovenská republika
SZŠ	. Stredná zdravotnícka škola
ZL	- zubný lekár

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

ADHS, S. (1993).

Bartlová, Matulay. (2009,s.42). *Sociologie zdraví, nemoci a rodiny*. Martin: OSVETA.

Beneš. (2008,s.16). Andragogika. In Beneš, *Andragogika* (s. 136). Praha: Grada Publishing a.s.

Eck,Magri, Canziani,Lacková. (1997). *Výučba starostlivosti o chrup*. Bratislava: Copyright.

Galan. (16. 03 2011). www.skzl.sk/sk/read/monitoring/monit237.html. Cit. 22. 02 2012. Dostupné na Internetu: <http://www.skzl.sk/sk/>.

Jakušová. (2010,s.103). *Základy zdravotníckeho manažmentu*. Martin: OSVETA.

Kačmarská,Máková. (2012). *Sústavné vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov*. Bratislava: Sekretariát Slovenskej lekárskej spoločnosti.

Kováčová. (2011). I ETEM. *vzdelávanie DH na Slovensku*. Miláno.

Kováčová. (2011). Informačný spravodaj. 1 (1).

Kováčová. (2010,s.12). *Orálna hygiena II.,III*. Prešov: Akcent print.

Mužík. (2004,s.13,14). Praha: Praha:ASPI.

Mužík. (2004,s.13). Androdidaktika. In Mužík, *Androdidaktika* (s. 148). Praha: ASPI Publishing.

Palan. (2002,s.36). Výkladový slovník Lidské zdroje. In Palan, *Lidské zdroje* (s. 282). Praha: Praha:Academia.

Teliščáková. (1993). Prvé dentálne hygieničky. *Dental Tribune* .

Tuma, M. (2001,s.52). *Tvorivé procesy človeka*. Banská Bystrica: Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky.

Urbanová. (2006). *Koncepcia zdravotnej starostlivosti v odbore dentálna hygiena*. Trenčín.

Veteška. (2010). Kompetence ve vzdělávání dospělých. In Veteška. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského.

www.antiskola.eu. (21. 02 2012). Dostupné na Internete:
<http://www.antiskola.eu/>

www.portalvs.sk. (23. 02 2012). Cit. 23. 02 2012. Dostupné na Internete:
<http://www.google.sk/>

www.sekmtp.sk. (24. 02 2012). Dostupné na Internete: <http://www.google.sk/>

www.unipo.sk. (24. 02 2012). Cit. 24. 02 2012. Dostupné na Internete:
<http://www.google.sk/>

PRÍLOHY

Príloha č.1 – Podkladový materiál k prijatiu prezidentky IFDH pani Marie Perno Goldie

Príloha č.2 – I ETEM pozvánka na prvý európsky míting učiteľov DH

Príloha č.3 – dotazník k XVI. Ročníku Dní dentálnej hygieny

Príloha č.4a – pozvánka na Dní dentálnej hygieny

Príloha č.4b – pozvánka na Snem ADHS

Príloha č.5 – potvrdenie o účasti na vzdelávacej akcii

Príloha č. 6 – ukážka diplomu zo vzdelávacieho kurzu

Príloha č.7 – certifikát o aktívnej účasti na odbornej konferencii DH

